

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
28 лютого 2025 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю. З нами пан Сергій Гривко, він у нас виконує обов'язки нашого секретаря, і тому я попрошу Сергія Гривка провести перекличку.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу підтвердити свою присутність на засіданні комітету.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович. Цимбалюк Михайло Михайлович!
Не чуто вас, якщо ви є. Не бачу поки.

Струневич Вадим Олегович. Струневич Вадим Олегович! Нема.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня, колеги. На місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Нема.

Гривко Сергій Дмитрович з вами.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. На місці. Добрий день.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна. Никорак Ірина Петрівна! Теж відсутня.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Відсутня.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Я тут, колеги. Перепрошую за запізнення.

ГРИВКО С.Д. П'ять присутніх.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Нема кворуму?

ГРИВКО С.Д. Нема.

ГОЛОВУЮЧА. Якщо нема, то я почекаю.

ГРИВКО С.Д. Нема.

ГОЛОВУЮЧА. Тоді чекаємо.

ГРИВКО С.Д. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич тут.

ГРИВКО С.Д. Все, шість присутніх. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, у нас 5 питань, але я так розумію, що у нас три залишилося питання, два будуть знімати (3 і 4 пункти відповідно).

Таким чином, якщо нема пропозицій до порядку денного, то будемо йти по цих 5 питаннях, послухаємо голів робочих груп, які готували...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Знімаємо два питання?

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що ми по ходу того... Залишаємо п'ять з тим, щоб ми зрозуміли, що голови робочих груп нам доповідають щодо підготовки законів відповідно. Я думаю, що ми недовго будемо сьогодні після пленарного засідання, після "години уряду".

Шановні народні депутати, якщо нема пропозицій доповнити порядок денний, то ми будемо йти по запропонованому. Немає?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Немає.

ГОЛОВУЮЧА. Ідемо. Тоді розглядаємо підготовку до другого читання проекту Закону про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення правового врегулювання окремих питань надомної та дистанційної роботи (реєстраційний номер 10164-1), друге читання.

Голова підкомітету і голова робочої групи Гривко Сергій, будь ласка.

ГРИВКО С.Д. Дякую, Галино Миколаївно.

Шановні колеги, шановні українці! 5 грудня 2024 року Верховна Рада України прийняла за основу проект Закону України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення правового врегулювання окремих питань надомної та дистанційної роботи (реєстраційний номер 10164-1). До порівняльної таблиці подано 24 поправки та пропозиції, з яких враховано 9, частково врахована 1, відхилено 14.

З метою підготовки законопроекту до другого читання комітетом було створено робочу групу. Робоча група провела два свої засідання. Хочу зазначити, що на засіданнях робочої група велася жвава дискусія щодо узгодження окремих редакцій законопроекту.

З метою більш коректного викладення окремих положень у законопроекті від мене до порівняльної таблиці було внесено 4 пропозиції, які вже містяться в тексті порівняльної таблиці. Це пропозиції з номерами 9, 17, 20 і 22. Вони також викладені у проекті висновку комітету. Внесеною мною пропозицією обумовлено зміни розташування частини у статях 60-1 та 60-2 Кодексу законів про працю, уточненням редакції цих частин, а також встановленням двомісячного строку уряду для приведення своєї нормативно-правових актів у відповідність з цим законом.

Загалом запропонована редакція законопроекту передбачає таке: за погодження з роботодавцем працівник може працювати на умовах надомної або дистанційної роботи у разі навчання його дитини віком до 14 років у закладі загальної середньої освіти за дистанційною формою здобуття освіти відповідно до наказу/розпорядження керівника такого закладу освіти на період тривалості такого навчання. Особливості направлення працівника, який виконує надомну роботу або працює дистанційно, у службові відрядження встановлюються трудовим договором про надомну роботу або трудовим договором про дистанційну роботу. У випадках направлення у службові відрядження працівників, які виконують роботу дистанційно, в тому числі при їх відрядженні до місця знаходження роботодавця, пункт відправлення працівника у відрядження так пункт, до якого працівник повертається з відрядження, встановлюється роботодавцем за погодженням з працівником під час узгодження маршруту поїздки та зазначається у наказі-розпорядженні про відрядження.

Враховуючи викладене, пропоную, перше, схвалити текст порівняльної таблиці до законопроекту номер 10164-1 та внести її на розгляд парламенту.

Рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект (реєстр.10164-1) в другому читанні та в цілому з необхідним техніко-юридичним опрацюванням. Доповідачем на пленарному засіданні з цього питання від комітету прошу визначити мене.

Доповідь завершив. Будь ласка, прошу підтримки.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергію. У мене питання до секретаріату: чи всіх авторів правок ми запросили на засідання комітету? Так. Дякую. Таким чином чи є від авторів правок, від членів комітету зауваження, пропозиції до таблички? Якщо від народних депутатів нема, тоді бачу руку Сергія Біленького. Будь ласка, пан Сергій.

БІЛЕНЬКИЙ С.Л. Шановна Галина Миколаївна, члени комітету, запрошені. Ну, перш за все, я хотів би подякувати Сергію Дмитровичу за якісне проведення робочої групи. У нас було не так багато засідань, але дискусії були дійсно жвавими. Народні депутати також, хотів подякувати, подали дуже слушні правки переважно, всі вони були відпрацьовані.

Позиція нашого СПО полягає в тому, щоб підтримати цей законопроект у другому читанні і в цілому з урахуванням тієї роботи, яка була проведена робочою групою. Прошу народних депутатів взяти до уваги і підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергію.

Будь ласка, Олександр Шубін.

ШУБІН О.О. Дякую. Шановна Галина Миколаївна, члени парламентського комітету, ми брали також участь в опрацюванні даного законопроекту, надавали пропозиції, вони були редакційно враховані. Теж підтримуємо прийняття цього законопроекту як такого, який суттєво має

полегшити роботу працівників, які залучені на дистанційні зручні умови праці.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую спільним представницьким органам, дякую голові робочої групи.

Шановні народні депутати, чи можемо ми голосувати табличку з запропонованим висновком нашого комітету? Його пан Сергій зачитав.

Будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я пропоную прийняти таблицю, яка була доопрацьована, прийняти її за основу і все проголосувати.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином ми голосуємо пропозицію для висновку комітету, яку запропонував голова робочої групи Сергій Гривко. Відповідно рекомендуємо Верховній Раді прийняти закон у другому читанні і в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Доповідачем визначаємо голову робочої групи, голову підкомітету Сергія Гривка.

Будь ласка, пан Сергій, прошу провести голосування.

ГРИВКО С.Д. Дякую, шановна Галино Миколаївно.

Тоді почнемо.

Третякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

9 – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Ми можемо переходити до другого питання нашого порядку денного, це теж підготовка до другого читання проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері (реєстраційний номер 11007), друге читання.

Голова підкомітету і голова робочої групи Остапенко Анатолій, будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день ще раз, колеги. Щодо порівняльної таблиці до законопроекту по внесенню змін до Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері. Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері. До законопроекту при підготовці його до другого читання було внесено 68 пропозицій та поправок, що надійшли від народних депутатів України, з яких 9 пропозицій було враховано, 21 пропозиція врахована частково, 19 пропозицій враховано редакційно, 19 було відхилено. Від комітету було напрацьовано та подано 3 правки за номерами 1, 4 і 67.

Загалом врахованими пропозиціями запропоновано преамбулу Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" доповнити

ветеранською сферою, положення закону, що сприятиме створенню матеріальної та нематеріальної культурної спадщини про українські воєнні перемоги, українську військову доблесть та поширення інформації про об'єкти такої спадщини як в Україні, та і за межами, доповнити Революцією Гідності як визначною подією в історії України. Положення про створення умов для ефективного лікування, реабілітації ветеранів війни і членів їх сімей, членів сімей загиблих, померлих ветеранів війни та інших категорій осіб доповнити положенням про надання психологічної допомоги. Закон доповнити положенням про підтримку фізичної культури і спорту ветеранів війни та положенням про сприяння у реалізації програм досудової та наглядової пробації для ветеранів війни, постраждалих учасників Революції Гідності.

До закону внесені категорії осіб, сімей осіб, яким посмертно присвоєно звання Героя України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння українському народові, виявлені під час Революції Гідності, з врученням ордену "Золота Зірка", тобто Героям Небесної Сотні. Водночас ми не маємо права забувати про наших загиблих Героїв Небесної Сотні та їх сім'ї. Тому проект передбачає залучення сімей осіб, яким посмертно присвоєно звання Героя України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння українському народові, виявлені під час Революції Гідності, з врученням ордену "Золота Зірка" до патріотичного виховання та громадянської освіти. Тобто ми встановлюємо такий причинно-наслідковий зв'язок з моменту революції, тих подій, які відбулися на Майдані, і далі з подіями, які сталися вже по захисту нашої держави, і до сьогоднішнього дня.

Враховуючи зазначене, прийняття законопроекту створить підґрунтя для формування та реалізації узгодженої державної політики у ветеранській

сфері, сприятиме всебічній підтримці ветеранів війни, членів їх сімей, членів сімей загиблих, померлих ветеранів війни, членів сімей загиблих, померлих Захисників і Захисниць України, членів сімей зниклих безвісти у зв'язку із збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України, членів сімей осіб, які перебувають у полоні, членів сімей Героїв Небесної Сотні та постраждалих учасників Революції Гідності.

Враховуючи викладене, пропоную схвалити текст порівняльної таблиці до законопроекту 11007 та внести її на розгляд парламенту. Рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект 11007 в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними опрацюваннями. Доповідачем на пленарному засіданні з цього питання від комітету прошу визначити мене.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолію.

Знову питання. Чи запросили ми всіх народних депутатів - авторів правок до засідання комітету? Дякую секретаріату.

Будь ласка, Тарасенко Тарас.

ТАРАСЕНКО Т.П. Колеги, я прошу підтримати запропоновану пропозицію. Я дякую голові робочої групи пану Анатолію. Дякую вам, пані Галино, оскільки ви внесли багато правок, які були також перероблені, але вони потім були зроблені, від комітету ми їх подали. Тому ви надихнули на такі зміни. І також дякую всім членам робочої групи, тому що дійсно робота була активною. Міністерство ветеранів активно включилося в цю роботу. Ми доопрацювали і дійсно змінили багато чого до другого читання і напрацювали такі визначні принципи, на яких буде будуватися ветеранська політика у майбутньому. На жаль, це зроблено тільки на одинадцятому році війни, але я маю надію, що це дасть нам шанс і можливість швидше прискорювати розвиток ветеранської політики і не забувати за що воюють

Захисники і Захисниці на фронті, щоб коли вони повертаються додому, щоб вони відчували, що про них не забули.

Дякую. І голосуємо "за".

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Тарасе. Дякую робочій групі, пану Остапенку і вам, Тарасе, як автору законопроекту, які доопрацювали зазначений законопроект.

Пане Анатолію, хотіли щось додати?

ОСТАПЕНКО А.Д. Да, я хотів ще подякувати секретаріату, дійсно була проведена гарна робота, узгоджена, і, звісно, вам як голові комітету і автору законопроекту. Тому що якраз обговорення привели до тих вірних рішень, які ми прийняли.

ГОЛОВУЮЧА. Так. Не соромно такий законопроект випускати. Мені здається, що він добрий.

Будь ласка, Юлія Кіріллова від Міністерства у справах ветеранів. Будь ласка, пані Юлія.

КІРІЛЛОВА Ю.С. Дякую. Шановна Галина Миколаївна, шановні народні депутати, дякуємо за те, що доопрацювали, і всім, хто працював над зазначеним законопроектом. Мінветеранів також брало участь у засіданнях робочої групи з доопрацювання законопроекту до другого читання. Всі надані зауваження Міністерства ветеранів були враховані під час доопрацювання зазначеного законопроекту. Тож просимо підтримати зазначений законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Юлія Тимошенко. Будь ласка, пані Юлія.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Доброго дня, колеги. Я хотіла би сказати, що да, наша команда підтримує цей законопроект, але насправді він називається дуже вагомо: щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері. Ну тут же абсолютно немає ніякої конкретики, що реально ветерани отримають. Ми приймаємо дуже багато таких узагальнюючих, рамкових, якихось декларативних законів, але ми не приймаємо конкретику, яка реально дає сьогодні на сьогодні учасникам бойових дій, ветеранам конкретні речі, які вони можуть відчувати.

І наша правка, от 66-а, була, в якій ми спробували хоча би якісь нариси дати того, що можуть мати ветерани, учасники бойових дій, якщо цей закон буде прийнятий. І тут конкретно: підвищити розмір допомоги по безробіттю учасникам антитерористичних операцій, забезпечення безоплатного лікування за кордоном ветеранам війни, якщо вони поранені були, удосконалення системи лікування та реабілітації військовослужбовців, які отримали поранення, контузію, каліцтво, зокрема щодо підвищення норм харчування.

Ви знаєте, що сьогодні, наприклад, лікуються в одній лікарні поранений діючий військовий і поранений вже демобілізований по стану здоров'я ветеран і їх навіть по-різному харчують. Вони сидять за одним столом, а у них по-різному харчування взагалі будується. Одному дають тільки кашу, а другому дають кашу з м'ясом. Ну, знаєте, я просто кожного дня стикаюся із цими речами. Мені здавалось би, що тут більше конкретики могло би бути. Нам потрібно утворити центр лікування громадян з мінно-вибуховими травмами. Внести зміни до багатьох законів, які вдосконалювали би підтримку наших ветеранів. Також ми хотіли би тут бачити відновлення коефіцієнту оцінки одного року страхового стажу з 1 відсотка до 1,35, який

був під час роботи мого уряду, ну хоча б тоді для визначення розміру трудової пенсії хоча б ветеранам. Уже ми не говоримо про всіх людей.

Ми говорили також, врахування при визначенні розмірів пенсійних виплат та різної державної допомоги фактичних розмірів прожиткового мінімуму хоча би для ветеранів, які рахуються за методологією. Ви знаєте, мені здавалось би, що ми мусимо не декларувати певні такі добрі наміри, а зробити якусь конкретну річ, яку відчує кожен ветеран, що держава його оцінює, цінує і допомагає йому.

Також підвищення рівня соціального захисту громадян України, а саме ветеранів війни, членів їх сімей і членів сімей загиблих і так далі. І тут ми теж не пишемо таку норму, як наше завдання підвищення рівня соціального захисту. А це хоча би вектор якийсь, хоча би тренд якийсь. Я не говорю, що ми голосувати не будемо за цей законопроект, ми будемо голосувати, наша команда, ну просто ми хотіли би, щоб тут була більш конкретна історія, яка хоч щось на виході буде давати ветерану.

Дякую. Ну, ще раз говорю, що ми будемо готувати запит. Просто хотілось би, щоб ви бб правку врахували.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юлія.

Тарас Тарасенко, я бачила, ви руку підняли. Як автор, будь ласка, рефлексія.

ТАРАСЕНКО Т.П. Да. Ми просто з вами дуже багато працюємо в ТСК. Те, що ви говорите, це все точно правда, воно повинно бути реалізовано. Але я хочу сказати, що ми говоримо про рамку закону, який так і називається: "Загальні засади внутрішньої і зовнішньої політики". Тому ми конкретні кроки в цьому законі не можемо прописувати. Ми прописуємо саме принципи і далі ці принципи повинні розгортатись. І я думаю, що, як і правки пані Галини, так і вашу правку ми будемо розгортати в інших

законопроектах, щоб це був дійсно чіткий захист для наших ветеранів, щоб це відображалось в мережі законопроектів. Тому я вам дякую і обов'язково ми будемо враховувати в наступних законопроектах, і я думаю, що ми можемо бути співавторами законопроектів, для того щоб врегульовувати ці посили для ветеранів, щоб вони були більш конкретними.

Дякую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пане Тарасе, а є хоч якісь законопроекти в цьому напрямку, які зараз напрацьовуються? Або, можливо, є вже зареєстровані, які конкретику якусь розшивають?

Тому що ми ж тут говоримо тільки про напрямки. Ми ж не говоримо тут про конкретику. Ми говоримо про напрямки.

ТАРАСЕНКО Т.П. Да, пані Юля, все є зареєстровано частково по тому, що ви сказали, по трудовим правам є зареєстровані і по інших, і ще напрацьовуються. Тому ми можемо разом напрацьовувати, з задоволенням будемо реєструвати.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую дуже. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Так, будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я хочу подякувати Юлії Володимирівні за те, що вона сказала, що буде підтримувати. Але навіть учора ми приймали законопроект щодо ветеранського спорту, тому в інших напрямках і в інших законах розкриваються ці пільги і ця підтримка. Тому я заздалегідь дякую за те, що будете приймати.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, Копач Ігор, Міністерство охорони здоров'я.

КОПАЧ І.М. Дякуємо, Галино Миколаївно. У нас, по суті, технічні зауваження, які потребують приведення у відповідність до законодавства формулювань, зараз ми їх коротко озвучимо. Передаю слово Єві Ширинівні.

АРУСТАМЯН Є.Ш. Добрий день, шановні депутати, шановні присутні!

З метою забезпечення зрозумілості і уникнення двоякого тлумачення викладених у законопроекті положень стосовно основних засад у внутрішній політиці ветеранської сфери пропонується абзаци шостий доповненої статті 10-1, зокрема щодо...

ГОЛОВУЮЧА. Давайте трішечки, давайте я зараз вас зупиню. Перше питання: чи є вас письмові пропозиції, щоб вони були в комітеті, щоб народні депутати не на слух сприймали, а написано щоб було? Лист є? Я просто не бачу лист. І секретаріат каже мені, що листа немає. Це перше.

АРУСТАМЯН Є.Ш. Сьогодні ви вже його отримаєте. Він надісланий вже.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Ви приймали участь у робочій групі?

АРУСТАМЯН Є.Ш. Олександр Володимирович брав участь в одному засіданні робочої групи ще у минулому році.

ГОЛОВУЮЧА. Друге питання. Гаразд.

Третє питання. Ми зараз розглядаємо таблицьку, тому потрібно казати від вас, якщо є зауваження, що правка така-то, правка така-то. Тобто мені не абзац, стаття номер такий-то. Тому що ми розглядаємо не правки

Міністерства охорони здоров'я, ми розглядаємо правки народних депутатів до редакції закону в першому читанні. Тому, якщо можна, до якої правки у вас є уточнення? Будь ласка.

АРУСТАМЯН Є.Ш. Якщо я правильно розумію, це правка народного депутата Остапенка Анатолія 120, там, де доповнити статтю 10-1 такого змісту...

ГОЛОВУЮЧА. 120 правка? Такої немає. Який номер правки?

АРУСТАМЯН Є.Ш. 4-а, мабуть. 4 правка.

ГОЛОВУЮЧА. 4 правка. Гарзд. Вона велика.

АРУСТАМЯН Є.Ш. Так. У 4 правці якраз це абзац шостий стосовно створення... Основними засадами внутрішньої політики у ветеранській сфері є... Та створення і забезпечення умов для реалізації медичних, освітніх, трудових, економічних, культурних, спортивних, соціальних прав ветеранів. Тут загалом редакційно пропонуємо замінити "медичних прав" на "реалізацію права на охорону здоров'я", решту редакції цього абзацу залишити у тій редакції, яка була запропонована головним комітетом, остаточну редакцію.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто замість "медичних прав" "право на охорону здоров'я", правильно?

АРУСТАМЯН Є.Ш. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Замість "медичних прав" "право на охорону здоров'я".

АРУСТАМЯН Є.Ш. Так. Це загалом відповідно до нашого галузевого закону – про Основи законодавства у сфері охорони здоров'я, також положень Конституції України.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Далі що?

Просто редакційні правки ми можемо на етапі вже прийнятого закону прийняти або зараз. Ну гаразд. Я просто хочу послухати, які зауваження у Міністерства охорони здоров'я. Ще що у вас?

АРУСТАМЯН Є.Ш. І наступний абзац стосовно створення умов для ефективного лікування, реабілітації, абілітації, надання психологічної допомоги з урахуванням індивідуальних потреб ветеранам війни, членам їх сімей, членам сімей загиблих, померлих ветеранів війни, членам сімей загиблих, померлих Захисників і Захисниць України, членам сімей осіб, які захоплені в полон або які набули статусу осіб зниклих безвісти за особливих обставин, постраждалим учасникам Революції Гідності та членів сімей осіб, яким посмертно присвоєно звання "Герой України" за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад, демократії, прав і свобод людини, самовідданість служіння українському народу, виявлені під час Революції Гідності з врученням ордену "Золота Зірка".

А також наступний абзац "профілактика та лікування посттравматичного стресового розладу, ПТСР, суїцидальної поведінки, алкогольної, наркотичної та ігрової залежності серед ветеранів війни".

Вказані два абзаци з метою оптимізації принципів, враховуючи те, що загальний закон задає рамку організаційних засад внутрішньої і зовнішньої політики, пропонується замінити цей абзац "створення умов для ефективних і доступних медичних послуг та медичного обслуговування" і далі за

текстом. Абзац стосовно профілактики лікування посттравматичного стресового розладу, ПТСР, суїцидальної поведінки... і далі за текстом виключити.

З огляду на те, що профільний галузевий закон основи законодавства у сфері охорони здоров'я передбачає надання медичної послуги населенню, зокрема ветеранам війни, і він включає як надання загальних медичних послуг, а так і надання спеціалізованої медичної допомоги, включає в себе і заходи із реабілітації, абілітації і саме з метою уникнення двоякого тлумачення ми пропонуємо оптимізувати ці два абзаци і загалом викласти їх в редакції "створення умов для ефективних і доступних медичних послуг та медичного обслуговування".

ГОЛОВУЮЧА. Тобто ви вважаєте, що у ветеранів особливих потреб нема, хоча галузь охорони здоров'я робила окремий протокол для бойової травми, яка відрізняється від інших травм. Ну тобто чому ви вважаєте, що посттравматичний синдром Україну обійде, тобто та проблематика, яка не обійшла США, Великобританію, Хорватію й інші країни, де є особливості, коли на лікування саме посттравматичного синдрому людей, які були учасниками бойових дій, робляться окремі програми, тому що їх лікування – це номер один для країни? А те, що він тягне за собою в тому числі при неадаптації військовослужбовця після повернення в цивільне життя до суїцидальних речей і ми можемо втрачати своїх ветеранів саме тому, що посттравматичний синдром може викликати суїцидальні речі, ви вважаєте, що особливості ці розглядати не потрібно як окрему бюджетну програму, наприклад, чи як окремий напрям саме політики по відношенню до ветеранів.

Ми в комітеті вважаємо, що це особливий напрямок. І в системі охорони здоров'я щодо ветеранів мають бути опрацьовані окремі особливі програми.

АРУСТАМЯН Є.Ш. Дякую, пані Галино. Ми вважаємо, що ці всі моменти мають бути враховані. Враховуючи, що система охорони здоров'я на сьогодні працює в рамках програми медичних гарантій і ми в рамках наданих медичних послуг виокремлюємо окремі критерії і окремі напрями для лікування і реабілітації ветеранів війни, а також осіб, які захищають, захищали обороноздатність нашої країни, зокрема загалом в рамках програми медичних гарантій, прийнятої на 25-й рік, МОЗом було враховано отримання саме бойових травм і саме в рамках програми медичних гарантій ми виокремили окрему послугу саме для надання такій категорії.

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що ви помітили (я перепрошую, дякую, це все члени комітету знають), ми виокремили не тільки реабілітацію, але і абілітацію. І це не тільки медичний напрямок, це також і соціальні навички, які має опанувати людина для того, щоб бути самостійною і незалежною в соціальному житті і в трудовому просторі. Тобто це стосується не тільки надання медичних послуг, ми тут не зачіпаємо виключно ваш закон, ми кажемо про стратегічний напрямок політики щодо того, яким чином ви відносимося до ветерана, у якого є такі проблеми.

Тарас Тарасенко, будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я хотів зазначити шановним представникам МОЗ, що цей закон визначає основні принципи. Тобто ми не повинні орієнтуватись на те, що зараз є, а на те, що МОЗ повинен буде змінити після прийняття цього закону. Наприклад, МОЗ не може вже пів року прийняти зміни до постанови щодо оцінки, методології оцінки нарко і алкозалежності. Я звертався до міністра охорони здоров'я, щоб прискорити внесення змін. Немає наркополітики. Тільки стратегія наркополітики розроблена і досі не прийнята за два роки.

Тому цей закон визначає основні принципи і МОЗ повинен буде після цього приводити свої нормативні акти у відповідність до цього закону, а не навпаки. Тому тут давайте будемо працювати разом для того, щоб розвивати систему для наших ветеранів, а не навпаки робити звуження від того і танцювати від того, що зараз є в країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Тарасе.

Будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я дякую Тарасу Тарасенку як автору закону. І як голова робочої групи теж скажу, що ми це питання обговорювали і якраз ми свідомо це залишили в такій редакції, як є, і так, як ми в попередньому говорили, що в інших законах це буде уточнюватися і розшиватися.

Тому я вважаю, що ми повинні так залишити і всіх закликаю проголосувати і підтримати дану таблицю до другого читання, яку опрацювали, і прийняти рішення щодо направлення закону на розгляд до другого читання до Верховної Ради.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні депутати, я знову з голосу. Я просто хочу зробити зауваження Міністерству охорони здоров'я, якщо ви були залучені до робочої групи, то можна було редакційні правки, які ви надали і які, я думаю, що вони слухні, можна було врахувати.

І я буду просити народних депутатів, щоб ми замінили "медичні права" на "права на охорону здоров'я", це нормальна редакційна правка, і добавили в абзаці щодо створення умов для ефективного лікування "та доступних послуг" в тій редакції, яку ви зачитали. І я думаю, що доступність послуг, ми про це наголошували, коли розглядали цей законопроект, щоб у нас ті декларації, які декларуються в законі, були забезпечені бюджетними

програмами, відповідно щоб вони були доступними для широкого кола ветеранів і учасників бойових дій, людей з інвалідністю, які отримали інвалідність в результаті війни, для наших всіх ветеранів, які відповідно до нашого закону це потребують.

Будь ласка, пане Анатолію.

ОСТАПЕНКО А.Д. Нам треба буде окремо голосувати цю правку?

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що якщо у народних депутатів немає зауважень щодо технічних правок МОЗу по двох абзацах щодо прав на охорону здоров'я і про доступні послуги редакційно, те, що вони добавили, без вилучення окремого напрямку стратегії, а саме зменшення втрат наших ветеранів у результаті подій посттравматичного синдрому, суїцидальної поведінки, алкогольної, наркотичної залежності.

Ми з цим будемо боротися, будемо надавати допомогу нашим громадянам, щоб вони адаптувалися до цивільного життя з усіма нашими бюрократичними проблемами в цивільному житті, і після звісно військових дій вони будуть потребувати такої допомоги і фінансування за рахунок бюджетних коштів, для того щоб ми не втрачали їх життя і використовували те, що вони зробили як охорону нашої країни, щоб вони використовували це в цивільному житті, допомагали нам політично розбудовувати країну, розбудовувати демократію. Вони нам потрібні. І ми маємо в усій політиці про це говорити: ви нам потрібні, ми не хочемо, щоб ви були покинутими, щоб ви відчували себе покинутими. І всі результати з деформації поведінки теж ми будемо намагатися зробити все, платити свої податки, українці, для того щоб ці податки пріоритетно йшли на ветеранську політику в цій частині також.

Будь ласка, пане Анатолію.

ОСТАПЕНКО А.Д. Будемо голосувати?

ГОЛОВУЮЧА. Тоді, якщо немає зауважень, ми з цими технічними двома правками від Міністерства охорони здоров'я голосуємо табличку за пропозицією пана Остапенка, а саме: рекомендувати Верховній Раді прийняти табличку в другому читанні і в цілому...

Прочитайте ще.

ОСТАПЕНКО А.Д. Схвалити текст порівняльної таблиці до законопроекту 11007 та внести її на розгляд парламенту з технічними правками, які ми проговорили. Рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект 11007 в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними опрацюваннями.

Доповідачем на парламентському засіданні з цього питання від комітету прошу визначити мене.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолій.

Прошу пана Сергія проголосувати за озвучений проект рішення висновку комітету.

ГРИВКО С.Д. Шановна Галино Миколаївно, дякую.

Шановні колеги, прошу зазначити ваші позиції.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За. Тільки визначити доповідати не мене, а Остапенка, народного депутата.

ОСТАПЕНКО А.Д. Дякую, Михайло Михайлович.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Остапенко буде доповідати. У вас ще два законопроекти, Михайло Михайлович, я нагадую, один дуже важкий.

ЦИМБАЛЮК М.М. "Мене" – немає такого народного депутата, є Остапенко.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

9 – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні народні депутати.

Ми переходимо до пункту третього нашого порядку денного. І я надам слово Вадиму Струневичу – заступнику голови комітету, голові робочої групи з опрацювання законопроекту 11044 "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу і він доповість нам стан підготовки таблички. Будь ласка, пан Вадим.

СТРУНЕВИЧ В.О. Шановні колеги, враховуючи необхідність запровадження такого виду перевірки по мобінгу та дискусійність взагалі

проблеми проведення перевірок, ми в рамках робочої групи напрацювали якусь вже базову табличку. І я думаю, що нам вистачить ще одного засідання робочої групи і ми на наступний комітет вже винесемо готове компромісне рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Хочуть сторони СПО щось по цьому законопроекті ще сказати, СПО роботодавців, СПО профспілок? Будь ласка, пане Олександр.

ШУБІН О.О. Ми, природно, підтримуємо законопроект у другому читанні і пропонуємо все ж таки знайти таку компромісну редакцію, яка дозволить реагувати Державній службі праці на численні звернення громадян. Зараз час війни, це час для консолідації і для уникнення таких ганебних явищ як мобінг.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександр.

Пан Сергій Біленький, будь ласка.

БІЛЕНЬКИЙ С.Л. Шановна Галино Миколаївно, члени комітету! Ну ми природно не підтримуємо основні позиції цього законопроекту. Вважаємо, що дуже перебільшена увага до цієї проблеми, ні в якому випадку не говорячи, що мобінг це нормально. Але, за нашою інформацією, не так вже й багато є взагалі якоїсь підозри на мобінг, а доведеної набагато менше. І як це буде робити Держпраці без суду, для нас поки що це така дуже серйозна загадка.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пан Сергій.

Я думаю, що пан Вадим знайде компроміс між вами до наступного засідання.

СТРУНЕВИЧ В.О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пане Вадиме.

Ми можемо переходити до пункту четвертого нашого порядку денного. І тут у нас теж відбуваються різні позиції з Міністерством економіки.

Будь ласка, пан Тарасенко Тарас, щодо проекту Закону 9630 щодо національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці та інших питань.

І я попрошу, щоб пан Тарас і спільний представницький орган роботодавців і профспілок теж висловилися щодо цього законопроекту 9630. Будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. Колеги, ми сьогодні цей законопроект просимо зняти з порядку денного, тому що Президентом підписано Закон про скасування Господарського кодексу, і ми міняємо просто редакційно табличку. Для того щоб не порушувати Регламент і для того щоб розіслати завчасно всім депутатам відповідно табличку, щоб всі могли ознайомитися, ми з комітетом прийняли таке рішення, щоб сьогодні просити не розглядати даний законопроект.

У нас відбулася крайня робоча зустріч в онлайні. На ній, скажу, що всі у більшості підтримали текст і правки законопроекту. Ми пройшлися по всіх правках. Навіть Міністерство економіки надіслало виключно письмові зауваження, але на самому Zoom заперечень ні до одного абзацу не висловили.

Отже можна вважати, що таким чином цей законопроект уже узгоджений з усіма стейкхолдерами і будемо розсилати його в понеділок до

всіх членів робочої групи і всім депутатам, які подавали правки, і будемо виносити на наступне засідання.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я б хотіла все ж таки, щоб СПО профспілок, будь ласка, пан Олександр, і СПО роботодавців, щоб висловилися щодо цього законопроекту. Ми знаємо, я проводила теж неодноразово вузькі наради з центральними органами виконавчої влади і нам потрібно, Верховній Раді, зорієнтуватися, за якими напрямками йдемо, тому що Міністерство економіки чогось має позицію іншу, ніж комітет.

Будь ласка, пан Олександр.

ШУБІН О.О. Галина Миколаївна, я готовий. Перше слово пані Тетяні, можливо, передати?

ГОЛОВУЮЧА. Спочатку Міністерство економіки, шановні народні депутати? Кого послухаємо спочатку?

Гаразд. Будь ласка, пані Тетяна Бережна. Будь ласка.

БЕРЕЖНА Т.В. Шановний Галина Миколаївна, шановні колеги, я хотіла наголосити на тому, що додаток до всіх матеріалів, які ми надіслали, ми також сьогодні надіслали на комітет позиції тих органів зокрема, Міністерства цифрової трансформації, Асоціації правників України, які описують роботу Міністерства по класифікатору професій, і хотіли би також, щоб всі дотичні до прийняття рішення по цьому законопроекту мали можливість ознайомитися з цими документами. Тому насправді ситуація з тим, що ми відкладаємо розгляд цього законопроекту, якраз може нам дозволити це зробити. І в будь-якому разі нагадаю: не погоджуємо той факт, що ми погоджувалися повністю з цим законопроектом. Можливо, це якісь

питання з протоколом засідання, але в письмових коментарях ми все надіслали.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ну дивно, Асоціація правників, але, будь ласка, СПО. Пан Олександр.

ШУБІН О.О. Дякую. Шановна Галина Миколаївна, шановні колеги! Ми брали участь у засіданнях робочої групи і в цілому ми законопроект і пропозиції до другого читання підтримуємо. Але, наскільки ми розуміємо, є пропозиція, одна з новітніх пропозицій для нас, "класифікатор професій" замінити на "систему профстандартів". Ну буквально там з дуже коротким перехідним періодом, 1 рік. У нас є застереження.

Справа в тому, що є система колективних договорів, це 30 з лишнім тисяч документів, які спираються на класифікатор професій. І у нас є пересторога, що не буде враховано, яка належна експертна робота не була проведена, відповідність профстандартів всі ті численні, нехай не упорядковані, нехай недосконалі кількості професій, тому ми маємо застереження, що можливо нам перехідний період потрібен більш тривалий, більш зважений, щоб ми не залишили людей без трудових гарантій абсолютно обґрунтованих.

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що ви це проговорите, так? Пан Тарас Тарасенко це врахує.

ТАРАСЕНКО Т.П. Обов'язково. Я думаю, ми вийдемо на редакцію, яка влаштує.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Але щоб проблематику знали всі народні депутати нашого комітету.

Пане Сергію Біленький, будь ласка.

БІЛЕНЬКИЙ С.Л. Шановна Галино Миколаївно, члени комітету, наше СПО системно підтримує ідеї, закладені в цьому законопроекті. Ми як учасники робочої групи готові обговорювати будь-які зауваження, пропозиції, різні конфігурації подальшої долі цього законопроекту. Але у нас є такі світоглядні розбіжності в тому числі з Міністерством економіки, яке вважає, що міністерство має в подальшому опікуватися тим класифікатором, ми вважаємо, що все ж таки це має бути Національне агентство кваліфікацій. Це якби головна проблема, по великому рахунку, цього законопроекту, все інше можна протягом однієї робочої групи узгодити.

Стосовно того, що сказав Олександр Шубін, я думаю, він трошки помилився, мова йшла скоріше за все про довідники і кваліфікаційні характеристики, які поступово замінюються професійними стандартами. Так ми також підтримуємо цю пропозицію, що ці довідники мають діяти хоч сто років, до того, як остання кваліфікаційна характеристика не буде замінена професійним стандартом. Тут у нас, я думаю, розбіжностей немає. Дійсно в тому передостанньому тексті можна було це якось неоднозначно прочитати, тому ми готові також напрацювати компромісну однозначну редакцію з порушеного питання.

Дякую.

БІЛЕНЬКИЙ С.Л. Домовилися.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергію.

В мене велике прохання до Міністерства економіки зважити не тільки на думку Асоціації правників, але зважити на думку спільних

представницьких органів роботодавців і профспілок. Велике прохання. І в рамках робочої групи знайти компромісне рішення, аби у нас не було, що ви там притягуєте потім стейкхолдерів, які безпосередньо не формують класифікатор чи реєстр, ну в залежності від того, як робоча група назве тепер новий на заміну цих трьох різних реєстрів, класифікаторів, єдиний реєстр в незалежності від назви.

Нам потрібний дружній інтерфейс до людей, які ним користуються. І Національне агентство кваліфікації, вони врахували не тільки наявність самого цього реєстру, вони також врахували те, що інтерфейс має бути дружній до фізичної особи - громадянина України, де кожен громадянин України може подивитися, як до кожної кваліфікації або до професії, який там є опис цієї професії, що він має знати, що він має робити. І зробили це так, як це робиться в Америці, пройшли і подивилися на найбільш дружні, френдлі інтерфейси. Виявилось, що от в Америці вони дуже дружні до фізичної особи безпосередньо.

Було це і моє особисте прохання, щоб цей реєстр працював не тільки для роботодавців, але й для людей найманої праці, для того щоб люди могли визначатися, куди їм скеровувати своїх дітей, своє підвищення кваліфікації, своє освоєння нових професій і кваліфікацій, куди йти для того, щоб розуміти, що відповідає цій професії, що вони там будуть робити і яка середня заробітна плата, оплата сьогодні на тій чи іншій професії, кваліфікації, посаді, щоб людина орієнтувалася. І власне нам об'єднання цієї всієї інформації потрібне для того, щоб громадянин орієнтувався в тому, куди йому йти.

А крім цього, це має бути таким сильним підспор'єм для Міністерства економіки, для того щоб робити державне замовлення і обраховувати, що саме потрібно роботодавцям і куди нам потрібно спрямовувати кошти Міністерства освіти, для того щоб ми готували ті професії і ті кваліфікації,

які будуть потрібні в економіці. І оця філософія, вона поки що Міністерством економіки не підтримується.

Пані Тетяна Бережна, будь ласка.

БЕРЕЖНА Т.В. Галино Миколаївно, два моменти. Абсолютно підтримую вас, що класифікатор має виконувати всі ті ролі, про які ви зазначили. І ми, Міністерство економіки, саме цим і займаємося. Власне ми говорили про те, що ми зараз пропонуємо нову версію класифікатора, працюючи над цим з британськими експертами.

Стосовно Асоціації правників України. Асоціація правників України була таким консолідуючим органом, який об'єднав всі пропозиції Офісу Генерального прокурора, Верховного Суду, Вищої ради правосуддя, звичайно ж, юридичного приватного сектору, для того, щоб оновити професії у правничій сфері. І це була лише частинка нашої роботи, яку ми провели по класифікатору професій. Тому насправді, якщо з наших всіх коментарів ще не цілком зрозуміла наша позиція, ми готові, звичайно, обговорити на ще одній робочій групі перед наступним комітетом це питання і показати наше бачення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяно.

Шановні народні депутати, чи будуть ще питання до...

Тарас Тарасенко. Будь ласка, пан Тарас.

ТАРАСЕНКО Т.П. У мене просто є одне таке зауваження, що згідно офіційної відповіді Міністерства економіки над цією програмою працює не група експертів, а лише один експерт, який найнятий Міністерством економіки за британські кошти. На жаль, не надано зрозумілих дедлайнів і проєктів, як взагалі цей проєкт буде змінюватися. Тобто, на жаль, в комітеті у

нас немає розуміння до чого готується Міністерство економіки, тобто який план розвитку на 25-й рік має Міністерство економіки щодо цієї проблеми. Тому тут питання все-таки, дуже важливо, щоб ми були, як говорять, на one page, щоб надавалися всі документи вчасно, а не на депутатські запити, і щоб в робочих групах, якщо надсилаються листи, щоб представники приймали участь в робочих групах також. Робочі групи всі відкриті до обговорення. Тому також... Але вже пізно, щоб запрошувати, ми вже не будемо проводити робочі групи.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Тетяно.

БЕРЕЖНА Т.В. Дивіться, насправді, якщо ви готові піти нам на поступки і провести, нехай це буде не робоча група, а якийсь інший формат, ми готові представити наше бачення зі всією структурою, з всім баченням, як сказала Галино Миколаївно, для чого має використовуватися класифікатор. Готові представити на одному з наступних засідань вашого комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяно.

Шановні народні депутати, чи є по цьому питанню ще запитання? Чи можемо переходити до останнього пункту п'ятого, але дуже складного?

Гаразд. Тоді переходимо до пункту п'ятого нашого порядку денного. Це законопроект 12278 мого авторства, я візьму слово зараз для його представлення. І ми розглядаємо питання щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури.

Власне шановні народні депутати нашого комітету абсолютно добре знають, що у нас є три спеціальних режими, де призначення пенсій відбувається не на загальних підставах, і ці три режими стосуються в тому

числі і прокуратури. Власне із-за цього у нас виникає дуже багато скандалів і люди, які не знаходяться в спецрежимах по призначенню пенсій, вважають, що їх пенсійне забезпечення є дискримінаційним по відношенню до людей, де є такі і діють такі спеціальні режими.

Основними вадами спеціального режиму це є в першу чергу відсутність пенсійного віку. Для всіх громадян України є пенсійний вік відповідно до законодавства. По спеціальних режимах пенсійний вік відсутній, є вислуга так звана. І відповідно ця вислуга, а також зазначення, скільки років ідуть за два роки, з три роки, відбувається в підзаконних актах. Тільки по військових ми в Законі про соціальний захист військовослужбовців перенесли цю кратність з постанови Кабінету Міністрів до закону ще недавно – в 2024 році відповідно. І по інших кластерах спецрежимів цього не зроблено.

Законопроект цей не стосується нікого іншого, крім органів прокуратури, тому що привілеї, які застосовуються по виходу в пенсійному забезпеченні у прокурорів, вони найбільші. І після декількох скандалів виникла необхідність врегулювати це питання на законодавчому рівні.

Власне мною був поданий попередній законопроект, який стосувався не тільки прокурорів, але і в прикінцевих положень зазначалося, щоб Кабінет Міністрів України вніс законопроект влітку цього року по військових і по суддях. Водночас він зустрів такий опір відповідно у тих, хто відноситься до судової гілки влади, до військової гілки і військових наших, ми перебуваємо наразі у стані війни, тому я виключила з прикінцевих положень всі інші спеціальні режими, і цей законопроект стосується тільки тих скандалів, які стосувалися органів прокуратури.

Законопроектом передбачається спочатку, першим пунктом, змінити структуру архітектури законодавства і реанімувати Закон про пенсійне забезпечення. Власне Закон про пенсійне забезпечення мав би бути за своєю назвою тим, що систематизує всі види пенсій. Наше пенсійне законодавство розшароване і настільки багатогранне, що потрібно десь звести і зробити

кадастр, на що може людина розраховувати в залежності від того, який страховий стаж, за якою професією або за списком чи іншими ознаками вона має. Такого загального законодавства немає. І досі Кабінет Міністрів працює і Міністерство соціальної політики над систематизацією всього пенсійного забезпечення в рамках підготовки Соціального кодексу.

Водночас сам Закон про пенсійне забезпечення сьогодні забезпечує неповний опис. Я б хотіла, щоб ми особливості призначення пенсій звели всі до Закону про пенсійне забезпечення. Тому те, що стосується прокурорів, пропонується архітектурно в першу чергу внести в Закон про пенсійне забезпечення.

Друге. На відміну від діючого порядку пенсійного забезпечення працівників прокуратури, пропонується виплачувати пенсію за вислугу років лише після звільнення особи з органів прокуратури. Не знаю, яким чином зреагує зала, власне нам потрібно було б встановити пенсійний вік, а не тільки вислугу років за такими спеціальними режимами, водночас у мене було враження, що сесійна зала може бути не готова до такого радикального кроку, коли ми визначаємо, що прокурори так само, як і всі українці йдуть на пенсію в 60 років. Вони зараз мають більш пільгові періоди виходу на пенсію, а саме після досягнення вислуги. І пенсійний вік може бути в 45, в 40 років. І відповідно, якщо народні депутати подадуть пропозиції на друге читання, я особисто буду готова їх підтримати. А далі будемо чекати, чи готові ми будемо 226 голосів надати на більш радикальну ситуацію. Водночас цей законопроект поки що каже про те, що пенсія виплачується після звільнення осіб з органів прокуратури.

Власне ми приводимо це до порядку пенсійного забезпечення Національної поліції. Ви знаєте, що Національна поліція, якщо людина повертається на службу, то в цьому випадку виплата пенсії призупиняється, доки людина не досягне 60-річного віку, коли вона має право на будь-яку іншу трудову пенсію. Відповідно органи прокуратури мають бути теж

приведені до, не дискримінувати Нацпол, наприклад, тому мною запропонована саме така редакція.

Крім того, законопроектом не передбачається встановлення пільгових умов проведення перерахунку призначення пенсій. Що це означає? Це означає, що ми в 2022 році всі разом з вами нарешті прийняли Законом України, яким забезпечили індексацію пенсій щорічно 1 березня. До цього прийняття цього закону індексація відбувалася постановами Кабінету Міністрів, і відповідно була (я дуже часто називаю це) рваний порядок індексації. Тобто, наприклад, за попередню каденцію за 5 років індексація провадилася лише двічі, два роки провадилася індексація. В інших випадках індексація пенсії для всіх громадян України, які отримують трудову пенсію, не передбачалася до 2022 року. У 2022 році прийнятий закон, власне як і передбачає Конституція України, тому що індексація має бути встановлена на рівні закону.

І тепер Кабінет Міністрів відповідно до цієї індексації має проводити за формулою: 50 відсотків інфляції, 50 відсотків зростання заробітної плати – така індексація в цьому році, наприклад, провадиться на 11,5 відсотка відповідно при інфляції 12 відсотків. І при зростанні заробітної плати, яка відбулася, ми можемо проводити таку індексацію, тому що саме зростання заробітної плати дає гарантію, що ЄСВ буде забезпечений надходженням пенсійному фонду України.

Крім того, таке приведення, воно має розповсюдитися на всіх українців. Тобто ми всі маємо мати рівні права для індексації такої пенсії.

Крім того, законопроектом ще чітко встановлюється статус пенсійного фонду, це центральний орган виконавчої влади. І ви знаєте, що сьогодні статус Пенсійного фонду забезпечено прикінцевими положеннями, він не має стандартного якогось статусу, це теж дискусійне питання, яке ми теж маємо у Верховній Раді обговорити. Про це неодноразово і представники "Батьківщини" вказували, що Пенсійний фонд має іншу структуру.

На останньому з публічних заходів з обговорення пенсійної системи я наголошувала на тому, що нам потрібно встановлювати систему корпоративного професійного управління фондами соціального страхування (і ми стоїмо перед проблемою реформації системи соціального страхування), з більшим залученням спільних представницьких органів профспілок і роботодавців до процесів контролю розподілу цих грошей, інвестування, формування бухгалтерського обліку, тому що бухгалтерський облік, на відміну від державного, державних пенсій, які фінансуються за рахунок державного бюджету, бухгалтерський облік у системі соціального страхування, який формується за рахунок ЄСВ, докорінно відрізняється від касового методу виплат з державного бюджету, з казначейства і таке інше.

Тому цей законопроект закладає от такі засади і власне покликаний врегулювати пенсії у прокурорів і відповідно ліквідувати дискримінацію інших людей в Україні по відношенню до тих, хто має привілеї у пенсійному забезпеченні, на мій погляд, неправомірно такі привілеї встановлені. Хоча розміри у прокурорів можуть відрізнятися, але вони мають чітко залежати від того, яке грошове забезпечення забезпечується під час роботи.

І власне я хотіла сказати ще одну річ. Після того, як у 2022 році ми прийняли Закон про індексацію пенсій і тепер це відбувається на рівні закону, ми, я маю надію, позбавилися того, що пенсії у нас без проведення належної індексації знецінюються рік за роком. Тобто ті наші пенсіонери, які виходили в попередні роки (20, 30, 10, 5 років тому), їм індексація відбувалася нерівномірно. І відповідно нерівномірність індексації, де не було ніякої кореляції на інфляцію, приводила до того, що чим старшою ставала людина, тим більше знецінювалася пенсія.

Таким чином оці речі, вони можуть прибрати необхідність, яку бачили прокурорські стейкхолдери, коли встановлювали пенсію від грошового поточного забезпечення. Тобто механізм інфляції позбавив необхідності прив'язуватися до поточного грошового забезпечення в будь-яких

економічних сенсах, в тому числі і в макроекономічних сенсах. Тобто ми забезпечили не знецінення і кореляцію, можна дискутувати з приводу формули індексації пенсійного забезпечення, водночас всі українці, виходячи на пенсію, мають розуміти, що таке знецінення має компенсуватися індексацією, яка зараз проводиться на рівні закону.

Дякую, шановні колеги. От така презентація цього законопроекту. Прошу його підтримати і рекомендувати Верховній Раді включити до порядку денного і рекомендувати Верховній Раді прийняти його за основу. Дякую.

Будь ласка, хто хоче? Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановна Галино Миколаївно, шановні колеги, я хотів би насамперед, з вашого дозволу, щоб надали слово представникам прокуратури, Міністерству соціальної політики і Пенсійного фонду, наскільки з наявних матеріалів вони мають своє застереження або бачення по цьому законопроекту. А тоді вже, з вашого дозволу, продовжу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Тоді у нас вже руку підняв Єжов Анатолій Володимиром – голова Ради прокурорів України. Потім Міністерство соціальної політики, а потім Пенсійний фонд. Будь ласка, в такій черзі. Будь ласка, пан Анатолій.

ЄЖОВ А.В. Дякую за надане слово.

Шановні народні депутати, шановні присутні, колеги, я вважаю, що цей законопроект має досить серйозні вади і, виходячи з цього, я просив би не вважати за доцільне його включення до порядку денного сесії парламенту і повернути його на доопрацювання, виходячи з наступних міркувань. Законом пропонується ввести в Закон України "Про пенсійне забезпечення"

нову статтю 97-у, виключивши відповідно статтю з Закону України "Про прокуратуру", 86 прим. Вказане не відповідає рішенням Конституційного Суду України № 8-р(П)/2023 від 13.09, згідно якого європейські стандарти зобов'язують державу члена Ради Європи гарантувати захист статусу прокурора законом як нормативним актом того самого рівня, що гарантує статус судді, щоб забезпечити умови для дієвого правосуддя відповідно до вимог правовладдя.

Також хотів би відзначити, що ця позиція проекту не відповідає висновкам Консультаційної ради європейських прокурорів, зокрема висновку № 13 2018 року "Незалежність, підзвітність та етика прокурорів".

До уваги поважних присутніх я хотів би наголосити, що відповідно до положення пункту 5 частини першої статті 16 Закону України "Про прокуратуру" незалежність прокурора забезпечується належним матеріальним, соціальним та пенсійним забезпеченням прокурорів. Це орган судової влади, і я просив би це прийняти до уваги.

Другий пункт, на який я просив би звернути увагу шановних народних депутатів і присутніх, це останній абзац частини 14 запропонованої проектом статті 97, який має редакцію: "Максимальний розмір пенсії з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплат до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, не може перевищувати 10-и прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність".

Норма цього абзацу всупереч статті 46 Конституції обмежує розмір пенсії пенсіонерів-прокурорів і є такою, що протирічить стандартам Ради Європи, сформульованим у Бордоській декларації 2009 року "Судді та прокурори у демократичному суспільстві", а також Рекомендації Rec(2019) Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в

системі кримінального правосуддя, ухваленої Комітетом Міністрів Ради Європи 6 жовтня 2000 року, і Рекомендація Rec(2012)11 Комітету Міністрів державам-учасникам про роль публічних обвинувачів поза системою кримінальної юстиції, ухвалена відповідним Комітетом Міністрів 19 вересня 2012 року.

І хотів би також посплатися на неврахування авторами проекту змісту рішення Конституційного Суду України від 12 жовтня 2022 року № 7-р (II)/2022, яким Конституційний Суд України зазначив, що обмеження пенсій, встановлення максимального розміру та зупинення виплати призначеної пенсії особам, яким право на пенсійне забезпечення встановлене відповідним законом, порушують суть конституційних гарантій визначених осіб. Ну ви знаєте, що там щодо певних категорій осіб - військовослужбовців і зараз там обмеження були чорнобильцям і так далі.

І третій пункт, на який я хотів би звернути увагу поважної колегії на цьому засіданні, це частина шістнадцята проекту, яка має редакцію, що пенсії, призначені згідно з цим законом, щороку з 1 березня перераховуються з урахуванням зростання грошових доходів населення в Україні та зростання споживчих цін на коефіцієнт збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Порядок та умови такого перерахунку визначаються Кабінетом Міністрів. Тут я просив би звернути увагу, що не враховані приписи статті 6 Конституції України, яким встановлено поділ державної влади в Україні на законодавчу, виконавчу та судову, та виключені із зони уваги численні рішення Конституційного Суду, які містять тлумачення цього засадничого конституційного принципу. Зокрема, згідно з рішенням Конституційного Суду № 7-р(II)/2019 положення частини 20 (вона стосується саме Закону "Про прокуратуру"), умови та порядок перерахунку призначених пенсій працівникам прокуратури визначаються Кабінетом Міністрів, цим рішенням

Конституційного Суду, визнане таким, що не відповідає Конституції України, тобто є неконституційним.

Я вважаю, що ці положення не дозволяють законопроекту в цій редакції якби далі рухатися в сесійну залу. І просив би шановних народних депутатів визначити за недоцільне включення цього проекту до порядку денного сесії парламенту, зважаючи на попередні зауваження.

Дякую за увагу і за можливість висловитися.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолію.

Міністерство соціальної політики, будь ласка, хто у нас? Дарина Марчак присутня. Пані Дарино.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, шановна Галино Миколаївно, шановні народні депутати! Ми підтримуємо даний законопроект. У нас є деякі редакційні зауваження, які можна доопрацювати до другого читання, але концептуально ми підтримуємо. І я не можу погодитися з попереднім доповідачем у місці тез, якщо можна озвучу.

По-перше, я б хотіла звернути увагу на рівень несправедливості, який на сьогодні є в українській пенсійній системі, і на те, що наскільки сильно відрізняються умови призначення спеціальних пенсій порівняно зі звичайними пенсіями. У прокурорських пенсіях, у прокурорському законодавстві на сьогодні є щонайменше три дуже великі пільги, які є надмірними, навіть порівняно, наприклад, з пенсіями для представників силових органів. По-перше, якщо для звичайної людини у нас сьогодні пенсія при призначенні має гарантувати хоча б не менше, але по факту максимум, скільки? Це 40 відсотків її середнього заробітку за життя, то для прокурорів ми гарантуємо 60 відсотків заробітку і не за життя, а за останні 2 роки.

Крім того, ми призначаємо пенсію за вислугу років, яка навіть і в теорії, і на практиці має платитися тільки після завершення служби, у нас

платиться паралельно з тим, що людина працює далі, хоча пенсія сама собою є страховим платежем, заміною втраченого заробітку, а тут заробіток ще не втрачено, але пенсія вже виплачується, що само собою є нонсенс. Крім того, дуже низькі вимоги по призначенню пенсії по інвалідності, набагато більш пільгові ніж, наприклад, у представників силового блоку.

Крім того, я би хотіла звернути увагу, що коли ми говоримо про будь-які гарантії, у нас Конституція України чітко визначає, що у нас гарантією справді є пенсійна виплата, яка має бути не нижче ніж прожитковий мінімум. Але при цьому я би хотіла звернути увагу на те, що пенсія сама собою за українським законодавством - це є виплата страхова, тобто це виплата, яка має бути забезпечена внесками. Водночас у нас ось такі спеціальні пенсійні режими, вони не повністю забезпечені внесками і тому зараз загальний підхід, який ми обговорюємо з нашими міжнародними партнерами, з Європейською комісією, з Радою Європи, це те, що нам чітко потрібно відрізнити, що є пенсією як контрибутивний платіж, а що є в чистому вигляді преференцією від держави. Тому що до цих двох типів виплат застосовуються різні підходи. Пенсія не має обмежуватися, а от виплати від держави держава вже сама може обмежувати.

Третє важливе питання. Насправді у багатьох країнах, це правда, є спеціальні пенсійні системи, але це є професійні пенсійні системи, в яких для того, щоб отримувати додаткові блага, додатковий розмір порівняно з іншими громадянами, роботодавець робить додаткові внески, от той самий контрибутивний принцип. В даному випадку у нас роботодавець не робить додаткових внесків. Тобто внесок у всіх однаковий – 22 відсотка ЄСВ, з яких там 18 відсотків іде на пенсійне забезпечення. Але одним за цей внесок ми платимо одну гривню, умовно, в перерахунку пенсії там по формулі, а прокурорам ми платимо дві з половиною гривні.

ГОЛОВУЮЧА. 40. Я перепрошую. Да.

МАРЧАК Д.М. Я маю на увазі, там якщо математично порівняти вартість цієї пенсійної одиниці.

ГОЛОВУЮЧА. А я про диференціацію і розкид між 2361 і 80 тисячами середньої пенсії там. Я перепрошую.

МАРЧАК Д.М. І ще я б хотіла звернути увагу на те, що у нас сьогодні у прокурорів є одразу дві пільги, як вони підвищують собі пенсію. Це і індексація, і перерахунок до діючого грошового забезпечення діючих прокурорів. Цей парадокс створює ситуацію, коли будь-яке підвищення для діючих прокурорів, працюючих, призводить до автоматичного перерахунку до всіх тих, хто вийшов вже на пенсію, що так само, як і по службову блоку унеможлиблює для нас сьогодні підвищення грошового забезпечення зарплат діючих прокурорів, тому що створює додаткове навантаження на пенсійну систему, на державний бюджет.

Наступне проблемне питання. У нас сьогодні в Законі "Про прокуратуру" чітко визначено, що у нас і в загальному пенсійному законі застосовано максимальне обмеження на пенсії прокурорів. Попри те у нас є 3 тисячі рішень судів по прокурорських пенсіях і у нас є, зараз, одну хвилинку, я скажу, у нас є майже 1200 прокурорів, тобто 4 тисячі прокурорів у нас, прокурорських пенсіонерів, отримують пенсію в межах максимального обмеження, а 1200, тобто майже (там скільки?) 20 відсотків у нас зняли собі це максимальне обмеження через суди і середній розмір пенсій таких осіб становить 50 тисяч 600 гривень, що в 20 разів вище (20, да?) ніж мінімальна пенсія по країні і в 10 разів вища ніж середня пенсія по країні. З урахуванням всіх цих показників, на наш погляд, критично важливо, по-перше, відрізнати і запроваджувати чіткий розподіл, що таке є контрибутивна пенсія, забезпечена внесками, що є додатковий бенефіт від держави.

На наш погляд, критично важливим є прирівняння, хоча би виведення прокурорів на ті ж умови спеціального пенсійного забезпечення, як у інших представників спеціальних пенсій, таких як 14-15 вже силових органів. Тобто у нас прокурори не мають мати права отримувати пенсію за вислугу років, паралельно працюючи в своєму ж органі, бо це нонсенс.

Крім того, критично важливим є відв'язати пенсії прокурорів від грошового забезпечення, відв'язати пенсії від грошового забезпечення діючих, для того щоб уможливити нормальні зарплати в сьогodнішній системі.

Тому ми підтримуємо цей законопроект і дуже просимо народних депутатів про підтримку. Ми вважаємо, що це важливий крок для того, щоб рухатися в бік підвищення справедливості системи, прозорості і застосування єдиних підходів до пенсійного забезпечення громадян.

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Я дякую, пані Дарино.

Пенсійний фонд, будь ласка. Євген Капінус.

КАПІНУС Є.В. Доброго дня. Радий усіх вітати.

Я абсолютно підтримую позицію Міністерства соціальної політики щодо доцільності врегулювання цих питань, вони вже давно назріли і, на жаль, в сьогodнішніх умовах, скажемо, ми маємо не досить позитивний досвід судовий, прийняття рішень судів в цьому напрямку. І справді на сьогodнішній день ми маємо, скажемо так, неоднозначне сприйняття тих питань, які приймаються в рамках, скажемо, рішень судів.

І справді ідея на сьогodнішній день є викривленою, якщо взяти там середню пенсію, брати по прокурорах, у нас там сягає 22 тисяч, то, на жаль, в тих випадках, коли приймаються відповідні рішення, вона може бути в рази вища, що в принципі на сьогodнішній день абсолютно негативно

сприймається суспільством. Тому ми, звичайно, з урахуванням особливо рішення РНБО підтримуємо цей законопроект, просимо, щоб його у максимально стислі терміни було прийнято, для того щоб зняти напругу і відповідно врегулювати ті питання, які на сьогоднішній день є доволі назрілими.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Євгене.

Я ще додам, що у нас є рішення РНБО щодо врегулювання пенсійного забезпечення прокурорів, тому цей законопроект направлений ще й на реалізацію рішення РНБО. Щоб ми розуміли рівень дискусії, який сьогодні точиться у суспільстві.

Шановні народні депутати, чи є питання? Чи ми можемо переходити до голосування? Як ми діємо далі?

Пан Анатолій, Михайло Михайлович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Галино Миколаївно, у мене є питання щодо послання на рішення Конституційного Суду, щоб ми потім не отримали оскарження і даний законопроект не був скасований.

Ну і те, що це було сказано, звісно, в цих реаліях ми повинні все зробити для того, щоб удосконалити наше законодавство, але все ж таки повинні розуміти, щоб ми потім не отримали від Конституційного Суду в першу чергу зауважень і скасування даного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧА. Ну ми з Конституційним Судом, який зараз переавантажується, ви знаєте, що змінилася кількість конституційних суддів, ми запрошували, у нас приймали участь 4 конституційних судді у нашому засіданні щодо заборгованості по соціальних питаннях, по невиконанню рішень національних і міжнародних судів, в тому числі і

невиконання рішень КСУ. Із 43 рішень по соціальних питаннях 13 рішень КСУ не виконується.

Крім того, у нас була широка дискусія щодо легітимних очікувань, наскільки сьогодні судова гілка влади застосовує легітимні очікування, і що може робити в цьому сенсі Верховна Рада. І Конституційний Суд України, до речі, виходить з того, що згідно з приписами Основного закону України, власне Конституції, законодавець має певний простір обдумування. Цей принцип в Європі називається *the margin of appreciation*, стосовно того, як змінювати законодавство, і ми маємо право ухвалювати закони.

Крім того, я б зазначила експертам, які роблять висновки про відповідність або невідповідність проектів законів або законів Конституції, зазначити, що виключне право трактовки, чи відповідає, чи ні закон Конституції має Конституційний Суд України.

Що стосується трактовки відповідності законопроектів, то у нас є чітко 94 стаття Регламенту Верховної Ради України. І якщо у наших народних депутатів є сумніви щодо того, чи відповідає чи ні проект закону рішенням Конституційного Суду, то ми можемо звернутися до нашого правового комітету – не до юруправління, не до ГНЕУ, не до цих експертів, а звернутися до правового комітету, який відповідно до Закону України має право трактувати відповідність Конституції.

Нагадаю, що саме наш правовий комітет визначає і рекомендує Верховній Раді приймати в тому числі і членів Конституційного Суду.

Крім того, під час призначення останніх конституційних суддів у правовому комітеті ми разом з правовим комітетом провадили дискусію, чи може, чи ні Україна застосовувати так званих принцип "живої Конституції". Я просто назву зараз цифру, я не знаю, чи знає цю цифру Рада прокурорів України, чи знають цю цифру інші люди, які вважають цю пенсійну систему, яка є, справедливою, я вважаю її несправедливою по відношенню до інших платників податків, платників єдиного соціального внеску в Україні.

Так от, принцип "живої Конституції" і заборгованість по рішеннях національних судів тільки по пенсійному фонду сягнула на 1 січня цього року 176 мільярдів. При тому, що у нас біля 800 мільярдів – це фонд Пенсійного фонду, то 20 відсотків, 25 відсотків цієї суми – це заборгованість держави по рішеннях судів, які не виконуються.

Тобто спроможності держави виконувати свої зобов'язання, які були набрані й існували в Україні частково з часів Радянського Союзу, а потім набиралися впродовж нашого життя незалежного, відповідно ці зобов'язання не можуть бути виконані, тому що платники податків не сплачують достатньої кількості єдиного соціального внеску, не сплачують достатньої кількості податків до бюджету, для того щоб забезпечувати діяльність всіх цих структур, а тим більше забезпечувати пенсійним забезпеченням людей, які виходять на пенсію раніше, ніж в 60 років, так як виходять всі відповідно люди, які працюють в Україні, не тільки прокурорами, але і на інших професіях.

Крім того, хотілося б на цей додаток ще додати. Про рішення Конституційного Суду сказала вже, і в цій конструкції "живої Конституції" Конституційний Суд теж має зважувати на те, яким чином розглядати ці питання. Власне Верховна Рада України змінила практику розгляду конституційних скарг і конституційних звернень до КСУ. Власне ми просили разом з Представником Верховної Ради України в Конституційному Суді, з Максимом Дирдіним, змінити процедуру розгляду питань соціального характеру у Конституційному Суді України. Зокрема, ми просили зробити їх не в письмовому вигляді, а в усному провадженні, а крім того залучати до обговорення в Конституційному Суді, використовуючи когнітивну функцію Конституційного Суду України, розглядати в КСУ за участю різних експертів і різних стейкхолдерів, розуміючи, що рішення Конституційного Суду, рішення національних судів зокрема обтяжують державний бюджет України, який на сьогоднішній день формується за рахунок позичок. У нас вся частина

цивільна оплачується сьогодні не за рахунок тих податків, які формуються українцями, а формується за рахунок позичок, які нам надають донори. А всі наші платники податків, вся ця сума справляється на військову кампанію.

Крім того, хочу акцентувати увагу на тому, на чому сказала Дарина Марчак, а саме, що пенсія у прокурорів складається із двох частин, одна з яких контрибутивно забезпечена і яка відповідно до 46 статті Конституції не може бути нижче ніж прожитковий мінімум. Так прожитковий мінімум у нас наразі 2 361 тисяча. І наш комітет неодноразово звертався до Міністерства фінансів, коли цей прожитковий мінімум для переважної кількості громадян, більше ніж 30 відсотків, заморожений бюджетною декларацією на 3 роки.

Тобто 30 відсотків наших пенсіонерів – це мільйони наших українців, вони отримують пенсію в розмірі, який недостатній для того, щоб забезпечити мінімум для їхнього виживання, а відповідно забезпечення 48-ї статті Конституції. Я думаю, що Рада прокурорів і юристи-правники, які входять до складу цієї ради, мають розуміти, що гарантії держави теж обмежені Конституцією, там написано, що держава Україна бере на себе зобов'язання щодо забезпечення проживання, одягу, харчування. Крапка. Це те, що може зробити держава Україна для кожного, для того щоб ми вижили в умовах в тому числі російської агресії, в умовах розбудови України в подальшому. Тобто ці всі аргументи мають розглядатися в усному провадженні, за участі всіх стейкхолдерів, в тому числі і платників податків, які формують фонди, за рахунок яких потім виплачується в тому числі й пенсійне забезпечення.

Крім того, хочу наголосити, що всі соціальні опитування, які проходять за останні роки, а також Міністерство соціальної політики неодноразово наголошує на тому, що у нас збільшується бідність в Україні і все більша частина наших українців економлять на харчуванні. А якщо наші люди почали економити на харчуванні в тих умовах, в яких ми перебуваємо, в

умовах російської агресії, то ми маємо розуміти, що вся нація солідарно має зтягувати пояси.

І в цьому сенсі ми кажемо від комітету про те, що ми маємо ліквідувати регресивну ставку оподаткування, коли ті, хто отримують 6 тисяч, 8 тисяч, мінімальну заробітну плату на руки, це сума сплати ПДФО, має повертатися до родини. Тобто ми стоїмо перед колосальною проблемою, один із системоутворюючих бюджетних податків, ПДФО, він має бути повернутий, в нижньому леєрі доходів має бути повернутий в сім'ю, в домогосподарства годувальнику.

При цій фінансовій скруті неможливо очікувати, що держава має утримувати привілейовані когорти населення, які отримують в десятки, в двадцять разів, в сорок разів більшу пенсію, ніж той громадянин України, який отримує її в мінімальному розмірі. Тому елементарні речі соціальної справедливості вимагають від нас скасування спеціальних режимів, які я дуже часто називаю привілеями, тому що по відношенню до людей, які працювали вчительками, прибиральницями, економістами, інженерами, юристами, не тільки в прокурорській частині, але і в інших, вони теж мають бути забезпечені пенсійним забезпеченням в першу чергу контрибутивно, тобто відповідно до того, скільки сплачувалося ЄСВ, і це є святим, тому що ці люди сплатили ЄСВ.

А ще у нас є когорти населення, які сплачували 38 відсотків ЄСВ до 2014 року, 47,9 відсотка ЄСВ, і ще люди, які жили за часів СРСР, коли розмір єдиного соціального внеску складав 56 відсотків. Тобто навіть Конституційний Суд, який розглядає ці питання, не бере до уваги, що соціальні зобов'язання залишилися на рівні тому, як в СРСР ми набирали 56 відсотків ЄСВ, сьогодні 22, більше ніж вдвічі впав розмір ЄСВ. У той же час повертається зобов'язання держави, які мають бути забезпечені 47-а чи 38 відсотками ЄСВ, не збільшуючи ЄСВ, а це означає – не маючи суспільної домовленості з платниками ЄСВ, з роботодавцями.

Якщо наші роботодавці, наші платники податків не готові сплачувати на такі речі свої податки і критикують державу, так, як написано в рішенні РНБО "за те, що ми маємо привілейовані когорти населення", то законодавець має приводити свої нормативні акти, законодавчі акти до такої соціальної справедливості в тих умовах, яких й існує держава. Власне, цими міркуваннями і викликане подання мого відповідно законопроекту.

Дякую колегам із соціального блоку за те, що вони підтримують цей блок як блок соціальної справедливості і на виконання 48-ї, 46 статті Конституції і тих гарантій, які забезпечені саме Конституцією (48-ю і 46-ю).

До речі, Конституційний Суд жодним чином, розглядаючи соціальні питання, в тому числі і по прокурорах, не згадує ані 48-у, ані 95-у, відповідно до якої Кабінет Міністрів України має подавати збалансований бюджет. І цей збалансований бюджет має бути забезпечений в першу чергу українськими платниками податку, а відповідно ми як законодавці маємо знайти суспільну угоду, що всі люди будуть сплачувати ці податки, не уникати і не ховати тіньову заробітну плату.

Саме тому, що українці вважають систему оподаткування і сплати податків несправедливою, тому ми маємо в нашому комітеті надзвичайно високий рівень тіньової заробітної плати. А ви хочете, щоб домогосподарство, яке отримує 14 тисяч 400, сьогодні це медіанна заробітна плата за перше півріччя 24-го року, щоб вони не уникали податків, якщо ми ці доходи 14 тисяч 400 годувальника, в якого двоє дітей, одна особа безробітна, одна особа похилого віку, одна особа з інвалідністю, щоб він забезпечував всю родину і ми з нього ще забираємо податки для того, щоб забезпечити 50-тисячні, 80-тисячні пенсії, ну, мабуть, що люди в Україні ні таку владу, ні такі закони, ні таку країну вважати справедливою не будуть.

Отакі міркування, панове, абсолютно соціальні, якщо хочете, в нашому комітеті, який дуже часто називають антисоціальним. Окей, називайте, як

хочете, але люди в Україні підтримують саме такі рухи законодавчого регулювання. Дякую.

Я не знаю, може я надзвичайно емоційна, може у мене не мали б бути емоції, а мала би бути більш бачення цієї речі, але ця несправедливість, вона людей роздмухує дуже сильно.

Будь ласка, пан Верба Андрій, Офіс Генпрокурора. І після того Марчак Дарина. Будь ласка.

ВЕРБА А.С. Доброго дня, шановні колеги, народні депутати. Хотілося б пару слів додати до виступу мого колеги з приводу справедливості, несправедливості, ну це кожний по-різному собі сприймає. Але дивіться, яка ситуація. Ці пенсії придумувалися не просто так. Дійсно, такі умови роботи, які передбачають і виїзди у нічний час, і постійні погрози на адресу прокурорів. І тому я думаю, що порівнювати потрібно і з іншими правоохоронними органами, які працюють в такому ж самому режимі, зокрема це ДБР, Національна поліція, Служба безпеки, Бюро економічної безпеки, Національне антикорупційне бюро. І за цими всіма органами прокуратура здійснює нагляд за додержанням законодавства. Але чомусь в цьому проекті якийсь вибірковий підхід, який застосований виключно до прокурорів. Тому що, як сказали ви, шановна Галина Миколаївна, що в інших органах це викликало великий спротив, тому відмовилися від питання прорахунку пенсій іншим працівникам правоохоронних органів. Але такий підхід, на жаль, дискримінаційний по відношенню до прокурорів. Тобто це мають бути єдині підходи, які визначають правила прорахунку пенсій для всіх правоохоронних органів, тому що у нас робота однакова. Це єдина система, яка забезпечує правопорядок у державі.

Тому ми хотіли якби на це звернути увагу і виходити з того, що прокурори і так, вони дивляться на цю якби несправедливість питання в оплаті праці, тому що у нас порівняно з іншими органами прожитковий

мінімум 1600, якщо брати для прокурорів. Якщо ми ще зараз втратимо всі ці права на пенсії, то взагалі буде якби повністю розчарування у цій професії й інституція просто буде якби занепадати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Андрію. Абсолютно слушне зауваження. І я з вами абсолютно погоджуюся.

Тим більше, що у нас ідуть потужні дискусії щодо того, що антикороргани мають бути приведені у всю систему грейдів по всій країні, а не тільки по державній службі. І у нас потужні дискусії йдуть з Першим заступником Голови Верховної Ради України Корнієнком Олександром, який веде в тому числі законопроект 80222, і ми домовилися ще, я думаю, це місяць чи більше тому, що ми будемо писати окремий закон на додаток 80222 і будемо робити грейдову систему для всіх.

Я вам хочу сказати, що ця система стосується несправедливості, да, і от переробки, коли люди і в нічний час, і з погрозами працюють, вона також діє і на посади. У нас взагалі розшарування публічної служби не зроблено системно на рівні закону. У нас є поняття державної служби, у нас є рішення Великої палати Верховного Суду України щодо того, що військова служба є частиною публічної служби. Водночас я там мала бесіду в РНБО і вони вважають, що військова служба – це окрема служба, не публічна.

Тобто ми маємо розмежувати, що таке політичні посади, що таке патронатна служба, що таке державна судова адміністрація, що таке судова гілка, що таке військова служба, до яких відносяться ДБР й інші, що таке антикорупційні органи, і таким чином вибудувати, що люди, які працюють в однакових умовах, і це вимога і Міжнародної організації праці, і вимога цивілізованого світу, і Європи, що за однаковий обсяг проведеної роботи, за однакову втрату здоров'я, за однакове невідновлення цього здоров'я, тому що здоров'я відновлюється, якщо навіть воно там десь втрачається на якийсь період, у мене, у вас, у будь-якої особи – це загальновідомий факт, що ці

люди за однаковий обсяг виконаної роботи мають мати однакову оплату. Оця оплата у нас несистемна по Україні.

Тому я б залюбки вас залучила до будь-якої робочої групи щодо підготовки законопроекту, ми його готуємо, умовно називаємо його так, як Президент каже, "грейди на всю країну", 8222, це кроки по приведенню у відповідність у державній службі, в тому числі прибрання оцих регламентних міністерств, коли 4 міністерства мають інші грейди, ніж інші, тобто оця дискримінація, коли когось вважають більш кращими по відношенню до іншої особи, яка працює також, оце потрібно прибирати.

Це теж наслідки радянської системи, це наслідки системи, коли всіх людей між собою не єднають, а навпаки, роблять контр, тому що от ти за це ось так отримуєш, ти отак отримуєш, я отут виб'ю собі отакі системи, тут отакі, і ми маємо це поступово змінювати.

Тому, будь ласка, Офіс Генерального прокурора, я думаю, що ви по своїй посаді за справедливість, тому що це юстиція, частина юстиції, системи правосуддя, тому, будь ласка, долучайтеся до цієї роботи. Наш комітет все, що стосується Закону про оплату праці, Закону про відпустку, на розповсюдження КЗпП на публічну службу, на державну службу, на патронатку, на політичні посади, на військову службу – ми розширили. Ми розширили частково через Закон про соціальних захист військовослужбовців і їхніх родин, ми розширили частину розповсюдження Закону про відпустку і КЗпП на військову службу, тому що так вимагали вимоги часу. Зробити, на жаль, наш комітет все не в силах, у нас навіть на зараз 16 законів знаходяться на друге читання і всі дуже важкі.

Ви бачите, як наші керівники робочих груп намагаються на всіх цих шпатах соціальних знайти спільну мову. Водночас те, що стосується привілеїв у пенсійному забезпеченні прокурорському самому, це наглядно видно і це потрібно прибирати. Не тому, що ми вас не любимо, я люблю прокурорів. Може, я не завжди задоволена тим, що ви там повертаєте майно

державне або титульного власника і не наповнює державний бюджет, можна було б, на мій погляд, деякі речі робити більш потужно з точки зору представницьких інтересів держави, ну, в прокуратурі, після того, як в 2016 році змінили Закон про прокуратуру і наголосили на цьому, у нас власне державні інтереси теж забезпечуються не дуже потужно, можна було б сильніше.

Водночас я поважаю цю професію, водночас соціальні справедливості, вважаю, що це надзвичайно несправедливо по відношенню до осіб, які теж знаходяться під тиском, у тому числі фізичним тиском, під загрозами, і тут треба наводити лад.

Наш комітет буде тут тільки вам плече підставляти, в тому числі і для того, щоб ми з антикорупційними органами знайшли спільну мову. Я була вже і у Кривоноса, ходила, і до нового пана в НАЗК, і прекрасно знаю Олексія Сухачова в ДБР, можете перепитати в них, я з усіма проводила одну і ту саму бесіду: з одного боку, відв'язатися від прожиткового мінімуму, немає чого антикорорганам, силовим структурам прив'язуватися і ховати свої високі заробітні плати за прожитковими мінімумами, встановлювати коефіцієнти 40, 20 або 75 у 14-и законах України.

Знають всі народні депутати, що я у залі Верховної Ради проти того, щоб ми прив'язувалися до прожиткового мінімуму. Прожитковий мінімум – це соціальний стандарт. І немає чого ставити нас на шпагат, що ми не можемо його підвищити, тому що підвищення цього соціального стандарту призводить... От я вам зараз цифри наведу, я їх називаю – 340 ВС проти 475. Як тільки ми підвищуємо прожитковий мінімум до 6 тисяч гривень, нам потрібно для пенсійного забезпечення 340 мільярдів.

Одночасно як тільки ми підвищуємо пенсіонерам мінімальну пенсію, нам потрібно 475 мільярдів для підвищення грошового забезпечення на посадах, де і так вони забезпечуються в розмірах 200 тисяч на місяць, 300 тисяч і 400 тисяч на місяць. І це викликає обурення нації. Ну, обурення! Ну,

не може бути такого розбігу від мінімальної заробітної плати до таких заробітних плат. І це викривлення... У нас у комітеті більше 20 законів народних депутатів, де обмежується верхня межа заробітної плати під час військового часу зокрема.

Ну це звісно сприймається, ну читайте будь-якого лауреата Нобелівської премії з економіки, це сприймається як несправедливість, і є такі труди, які називаються "ціна такої несправедливості". І яку ціну будемо платити ми і що нам будуть казати військові, які повернуться з тієї оплати грошового забезпечення, які зараз в окопах цю державу захищають, повернуться в цивільний сектор, де медіанна зарплата 14 тисяч 400. Що вони мені скажуть, вам скажуть і нашим народним депутатам? Тому це не тому, що там мені хочеться. Це тому, що це вимагає елементарна... Ну, не може бути такого розбігу серед тих, хто працює, не може, просто не може. Я перепрошую.

Тарас Тарасенко. Після того Марчак Дарина. І будемо переходити... Так, тут будуть ще потужні дискусії.

ТАРАСЕНКО Т.П. Реакція на те, що сказав пан Андрій Верба.

Перше. Я точно підтримую те, щоб була справедливість між цими силовими структурами, які виконують важливу роль для держави. Але якщо ми говоримо про збереження нації і відповідно, щоб менше було роботи у вас же, в Генеральній прокуратурі, в інших силових структурах, нам потрібно збільшувати заробітну плату і пенсію вчителям, тому що тільки виховання дає можливість тому, щоб у нас було менше злочинності саме в Україні. Тому тут питання.

А пенсію отримує вчитель зараз, там, 7 тисяч гривень, здається, найбільше. В мене мати вчителька, вона ще 3-4 роки тому ще отримувала пенсію 3 тисячі гривень. Це більше 20 років викладацького стажу, більше 25 навіть років викладацького стажу. І ви можете тоді порівняти рівень

справедливості, який існує у нас в суспільстві. Викладацька робота – це також не дуже легка робота. І лікарська робота не дуже легка. І ми не можемо зараз, особливо в період війни, говорити про те, що хтось у нас важливіший, а хтось гірший, але ми повинні переглядати загальні правила існування всіх у нас в країні. Я маю на увазі якраз всіх. Тому тут дуже важливо, щоб ми такі дискусії починали. На жаль, виключно по прокурорах вона зараз відкрита, але я думаю, що нам потрібно її розширити, щоб дійсно це не була тільки виключно по прокурорах дискусія. А щоб це була більш широка дискусія.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Тарасе.

Дарина Марчак. І переходимо до голосування. Все покажете.

МАРЧАК Д.М. Шановні колеги, теж хотіла б проговорити. Ми абсолютно підтримуємо перегляд і відв'язку від грошового забезпечення абсолютно для всіх пенсій. Ми так само як міністерство подавали і розробляли урядовий законопроект, тому що у нас сьогодні, якщо, наприклад, застосувати норму про перегляд грошового забезпечення для співробітників силових органів, то у нас автоматичні миттєві видатки Пенсійного фонду будуть становити додаткові 50 мільярдів гривень. Миттєві. І очевидно ми як країна не можемо собі такого дозволити сьогодні.

Друге, я би теж не хотіла виглядати як людина, яка хоче, щоб у всіх були низькі пенсії. Я дуже хочу, щоб у нас у всіх в країні були високі пенсії. Питання те, в який спосіб ці високі пенсії нам потрібно забезпечувати.

Ми переконані, що у нас має бути, перше, загальна солідарна пенсія за однаковими правилами для всіх.

Друге, професійні пенсійні системи, які забезпечені додатковими внесками роботодавців і які дозволяють чи в накопичувальний спосіб, чи в

квазінакопичувальний, як-от у нас сьогоднішня солідарна система працює, забезпечити, що у нас додаткові ці виплати підкріплені фінансовим ресурсом.

Я би також хотіла звернути увагу, що на сьогодні, на жаль, у нас пенсії в спеціальних системах часто розглядаються як, умовно, відкладена обіцянка бонусного пакету. Хоча, за великим рахунком, варто використовувати фінансовий ресурс для того, щоб сьогодні платити високі, гідні заробітні плати, для того щоб людина могла собі, за потреби, додатково, наприклад, робити якісь заощадження на старість.

Тому ми як міністерство працюємо над тим, щоб у цьому році розробити і запропонувати законодавство щодо існування професійних пенсійних систем, які будуть мати чіткі правила і не будуть викликати ось такого відчуття несправедливості.

Я би також хотіла додати важливі питання. В нас і державні службовці раніше, і народний депутат раніше також були спеціальними категоріями пенсіонерів, але на сьогодні вони вже, ці категорії, прирівняні і мають такі ж умови пенсійного забезпечення, як і інші громадяни. І я би хотіла звернути увагу на те, що насправді прокурори – це люди, які мають сьогодні високі заробітні плати, суттєво вищі, ніж середня заробітна плата по країні, і завдяки високим заробітним платам ця категорія осіб вже буде мати навіть за загальною пенсійною формулою дуже високі пенсії. Теж потрібно на це звертати увагу. Тобто пенсії високі будуть. Питання в тому, наскільки вони будуть високі. Так?

І остання чи передостання ремарка. Я би хотіла звернути увагу теж на проблему, на наш погляд, це проблема, яка є в усіх спеціальних пенсійних системах, це вік виходу на пенсію. У нас середній вік виходу на пенсію прокурора - 46 років. Це молоді люди, це чоловік в розквіті сил, а ми говоримо про те, що все, цей чоловік стає пенсіонером. Чи жінка. Так? Тому якраз ще просто ми розуміємо, що це не питання дискусії щодо цього законопроекту, але наше бачення, це те, що ми занадто рано на ринку праці

втрачаємо людей активного економічного віку. І нам потрібно як країні, як полісмейкеру починати про це думати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Дарія.

Пан Олександр. І ми переходимо до голосування, тому що у нас секретар уже... Михайло Михайлович. О, спочатку Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую, шановні колеги. Я послухав дискусію і хотів би просто загальне застереження і побажання. У нас немає силових органів, ми демократична держава, у нас є правоохоронна система, до якої відноситься Офіс Генерального прокурора, який виконує дуже важливу роль, в тому числі зараз, під час воєнного стану, і вони, частина з них, воює, частина документує злочини, які скоює Російська Федерація. Через те не треба ображати всіх.

І інше. У нас є ще військово-безпековий блок. Через те давайте трошки уникнемо силових назв, силових органів, бо це стосується трошки іншої категорії держави.

Дякую. І є пропозиція переходити до голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович. Абсолютно слухне зауваження. Дякую за нагадування.

_____. Буквально два слова.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

_____. Ми знаємо, що вносяться законопроекти і якраз у комітеті правоохоронному є такий номер законопроекту 12149-1, але все ж

таки він на розгляді і це попередній розгляд законопроекту. Тому я вважаю, що дискусію треба переносити якраз в зал, в парламент і тоді приймати рішення щодо життєздатності даного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Олександр Шубін, будь ласка.

ШУБІН О.О. Шановні колеги, з величезною повагою ставлячись до наших працівників правоохоронних органів, хотілося би відзначити те важке становище, в якому у нас перебувають інші працівники: і медики, і вчителі, і так далі, ті люди, які віддали і по 30, і по 40 років цій роботі.

Ми розуміємо, що у нас держава знаходиться у величезній скруті. І я хотів би ще згадати про мільйони чоловіків і жінок, які сьогодні захищають країну і які через певний час теж потребуватимуть пенсійного забезпечення. Тому я підтримую пропозицію Галини і міністерства щодо комплексного підходу визначення справедливої солідарної системи, яка буде забезпечувати належну пенсію і мінімальну, і безумовно ми маємо розробити і професійні пенсійні програми, які будуть належним чином відповідати європейським нашим зобов'язанням.

У вас, пані Галино, мікрофон, здається, вимкнений.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пане Олександрє.

І переходимо до голосування, як Михайло Михайлович і сказав нам. Була моя пропозиція включити законопроект до порядку денного і рекомендувати Верховній Раді прийняти його за основу. Прошу цю першу пропозицію проголосувати, пан Сергій Гривко.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу висловити ваші позиції згідно зазначеного.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Утримався.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Гривко Сергій Дмитрович - за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна. Никорак Ірина Петрівна. Відсутня.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Відсутня.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба - за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

6 - за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Рішення прийнято.
Дякую за сьогоднішню нараду, за наше проведення засідання.

Слава Україні!

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!